

Marfa de la vedere

★★

CHINEZII de Michael Frayn. Traducerea și adaptarea: Petre Bokor ● TEATRUL „HANUL CU TEI” (Teatrul „Toma Caragiu” din Ploiești și Casa de licitații „Hanul cu Tei”) ● Data reprezentației: 19 ianuarie 2001 ● Regia, ilustrația muzicală și ideea scenografică: Lucian Sabados ● Distribuția: Ana Bart (Jo), Dragoș Câmpan (Stephen), Ilie Gălea (Barney), Carmen Ciorcilă (Bee), Ion Radu Burlan (Alex).

Trecerea spectatorilor prin Consignația de la „Hanul cu Tei” e o bună introducere: nu atât în atmosfera spectacolului, cât în substanța lui. Alăturarea obiectelor vechi și nobile de podoabele sclipicioase și aparent lipsite de orice fel de utilitate, etalarea prețului pe lucruri despre care ne-am obișnuit să spunem că au o valoare inestimabilă seamănă mult cu felul cum a fost concepută montarea. Scriitorul britanic a alcătuit o jucărie prin care vrea să demonstreze o teză serioasă: oricât de diferite ar fi comportamentele și destinele indivizilor (din clasa mijlocie, în acest caz), ele sunt asemănătoare până la identic, așa cum, pentru ochiul unui observator superficial, chinezii nu pot fi deosebiți între ei. Faptul că autorul indică doi actori pentru cinci roluri nu este

un capriciu sau un moft, ci sprijină substanța tezei: comportamentul introvertit sau extrovertit, viciul și cumpătarea, naivitatea și cinismul nu sunt decât variantele aceluiași tip uman. Frayn nu impune un exercițiu de virtuozitate, ci propune o viziune despre lume, înlocuită, în spectacol, cu descrierea felului comic în care se poate rata o vizită. Regizorul Lucian Sabados explică de ce a optat pentru această formulă, arătându-ne cum cinci e inferior numeric lui doi (așa e!) și că i s-a părut mai tentant să arate cum cei cinci, prin „diversitatea entităților lor fizionomice, morale și temperamentale, vor reuși cu mai multă scenicitate să semene voit între ei, servind aserțiunea autorului”. Nu reușesc; și teamă mi-e că, de fapt, directorul Sabados nu a fost preocupat de „scenicitate”, ci de

posibilitatea de a da roluri unui număr mai mare de actori.

Se joacă la mică distanță de public și se preferă procedeele comicului gros (gestul care o ia înaintea cuvântului, cuvântul înaintea înțelesului, înțelesul obscen înaintea ambiguității) și, în agitația astfel creată, umorul găfâie balcanic încercând să semene cu cel britanic. Ceea ce nu înseamnă că, în parametrii propriilor opțiuni, actorii nu dovedesc îndemănare când descifrează întâmplările și le transformă în acțiuni necesare, menținând un ritm alert și un bun control al dialogului. Dacă ar fi să introduc o distincție, cred că femeile – Ana Bart și Carmen Ciorcilă – au fost mai aproape de spectacolul ideal decât bărbații.

Sediul bucureștean al teatrului din Ploiești are farmecul garsonierei pentru burlaci: obiectele adunate dintr-o existență misterioasă sunt mult mai promițătoare decât ceea ce arată. Chiar dacă nu cumperi nimic, nu ai de ce regreta experiența teatrală de la „Hanul cu Tei”.

Magdalena Boiangiu

Tineri, dar nu furioși

Hazardul premierelor și al turneelor a adunat pentru acest număr într-o cantitate neobișnuit de mare cronici la spectacole semnate de tineri regizori. Lectura lor grupată ar putea permite concluzii, fie și provizorii, cu privire la coeziunea noii generații, la voința ei de a acționa solidar pentru impunerea unui nou limbaj sau a unui nou mesaj. După părerea noastră, aceste deziderate se exprimă doar prin răbufniurile oțărte din interviuri. De astă dată, suma este mai puțin impresionantă decât unele dintre componentele ei.

Între surâs și lacrimă

FILUMENA MARTURANO de Eduardo De Filippo. Traducerea: Ion Cantacuzino și Mariella Coandă ● TEATRUL „SICĂ ALEXANDRESCU” din BRAȘOV ● Data reprezentației: 13 ianuarie 2001 ● Versiunea scenică, regia și ilustrația muzicală: Felix Alexa ● Scenografia: Diana Ruxandra Ion ● Distribuția: Virginia Itta Marcu (Filumena Marturano), Costache Babii (Domenico Soriano), Mircea Andreescu (Alfredo Amoroso), Constanța Comănoiu (Rosalia Solimene), Iulia Popescu (Lucia), Bianca Zurovski-Anghelina (Diana), Dan Cogălniceanu (Avocatul Nocella), Marius Cordoș (Michele), Gabriel Pintilei (Riccardo), Marius Cisar (Umberto).

La mai bine de cinci decenii de când a fost scrisă (1946), piesa **Filumena Marturano** revine în

spațiul românesc într-o montare de certă personalitate și vigoare interpretativă, sub semnătura regizorului

Felix Alexa și în decorul expresiv creat de Diana Ruxandra Ion (cu care directorul de scenă a mai colaborat, nu de mult, la spectacolul **Nunta lui Krecinski**, la TNB). Înrudită cu teatrul lui Pirandello prin amestecul misterios și paradoxal de adevăr și neadevăr, ca și prin umorul sub care se ascund frământări și drame autentice, piesa l-a atras pe regizor (după propria-i mărturisire) tocmai prin această rafinată îngemănare dintre surâs și lacrimă. Mai mult, textul dă la

iveală, în plan social și moral, un conglomerat de virtuți și servituți care își află o neașteptată consonanță cu lumea noastră, unde criteriile valorice nu s-au cristalizat în „democrație” pe măsura așteptărilor și a sloganurilor. În atmosfera de glorie apusă din casa lui Domenico Soriano (cu discrete trimiteri scenografice la mizeria mahalalelor din filmul neorealism), unde, timp de 25 de ani, Filumena l-a slujit și iubit pe acesta cu devoțiune, au loc loviturile de teatru menite a răsturna imaginea personajelor și raporturile dintre ele. În comparație cu antologica întrupare cinematografică a textului, cu Sophia Loren și Marcello Mastroianni în rolurile principale (și care pune accentul pe hazul relației dintre cei doi), spectacolul lui Felix Alexa este deschis mai degrabă către profunzimea dramei lăuntrice a eroinei și către mutațiile pe care aceasta le declanșează în comportarea tuturor personajelor. Fluent, având inspirate pete de culoare și schimbări de ritm, spectacolul oferă publicului satisfacția unor excelente creații actoricești. În prim-plan se află acelea aparținând Virginiei Itta Marcu (Filumena), cu

impresionantul ei *glissando* între protestul vehement, histrionica disimulare și uluitoarea revărsare de tandrețe și generozitate, și lui Costache Babii (Domenico Soriano), savuros și în ipostaza bărbatului tomatnic sedus de abila Diana, și în aceea a răzvrătitului împotriva „ingineriei” matrimoniale concepute de Filumena, dar tulburător mai ales în evoluția de la chinuitoarea curiozitate legată de adevărul său fiu, până la acceptarea tuturor celor trei copii. Sunt câteva monologuri „autobiografice” ale celor doi care, ca și scena unde aceștia evocă momentul întâlnirii lor în casa de toleranță, ating intensitatea emoțională proprie unor veritabile recitaluri actoricești. Alături de ei, impresionează virtuozitatea comică și tineretea jocului unui alt senior al teatrului brașovean, admirabilul actor Mircea Andreescu, în Amoros, bătrânul slujitor și prieten de petreceri al lui Domenico, farmecul insinuant al Biancăi Zurovski-Anghelina (Diana), exuberanța lui Popescu în rolul slujnicei Lucia, umorul și spontaneitatea lui Marius Cordoș, interpretul mezinului Filumenei, ori sobrietatea dată de

Virginia Itta Marcu și Costache Băbii

Constanța Comănoiu bătrânei servitoare Rosalia. Fără să atingă dimensiunile unui eveniment, spectacolul brașovean confirmă forma bună a regizorului Felix Alexa și iscusința sa în a pune în valoare disponibilitățile actorilor. Este, totodată, un spectacol apt de a readuce publicul în sala de teatru, într-o vreme când abundă mostrele de incultură, vulgaritate și prost-gust.

Ion Parhon

Obsedantul elefant

La noi, Ödön von Horváth este un autor aproape necunoscut. A fost jucat, sporadic, de cele două trupe de limbă germană de la Sibiu și Timișoara, iar acum vreo trei ani l-a montat, la Galați, neobositul căutător de noutăți teatrale, regretatul Adrian Lupu (piesa *Credință, dragoste, speranță*). Într-o discuție pe această temă, cineva a crezut a-și aminti de un spectacol cu *Povestiri din Pădurea vieneză* văzut, prin anii '70, în București, dar omul (altminteri, inteligent și cultivat) nu reținuse de acolo decât că doi tineri îndrăgostiți descoperă, după ce se căsătoresc și fac un copil, cât de urită e viața – și iubirea – atunci când n-ai bani; drept care a rămas cu o foarte proastă impresie atât despre piesă, cât și despre dramaturg... Ce-i drept, în text există acest episod „amoros” (minus – detaliu important! – căsătoria „cu acte”), dar el reprezintă doar una dintre povestirile din titlu, chiar dacă, la rigoare, cea principală. Celebrul vals al lui Strauss e folosit de dramaturg ca leit-motiv pe parcursul desfășurării acțiunii (indicație expresă), dar, mai ales, ca generic ironic pentru multele fire narative din care

POVESTIRI DIN PĂDUREA VIENEZĂ de Ödön von Horváth. Traducerea: Dan Stoica ● TEATRUL NAȚIONAL din CLUJ ● Data reprezentației: 27 ianuarie 2001 ● Regia: Anca Bradu ● Decorul: Horațiu Mihaiu ● Costumele: Lia Maria Vasilescu ● Mișcarea scenică: Mălina Andrei ● Distribuția: Cornel Răileanu (Alfred), Maria Seleş (Mama), Silvia Ghelan (Bunica), Ioan Ardelean (Hierlinger Ferdinand), Miriam Cuibus (Valerie), Ioan Isaiu/Adrian Cucu (Oskar), Carmen Culcer (Ida), Emanuel Petran (Havlitscek), Bucur Stan (Căpitanul de cavalerie), Mariana Popovici (O doamnă onorabilă), Irina Wintze/Adriana Băilescu (Marianne), Anton Tauf (Regele scamatorilor), Maria Munteanu, Vasilica Stamatina (Două mătuși), Dragoș Pop (Erich), Lucia Wanda Toma (Emma), Ileana Negru (Helene), Viorica Mischilea (Baroneasa, Conferențiarul), Virgil Müller (Mister); în alte roluri: Angelica Nicoară, Alexandra Georgia Lungu, Cristina Cimbrea, Eva Crișan, Elena Ivănușcă.

se compune un tablou de extraordinară plasticitate: Viena interbelică și, parcă, eternă, unde, sub pâlpăirile vlăguite dar de nestins ale gloriei fostului Imperiu, colcăie o lume pestriță, crudă și nefericită, alcătuită din miciburghezi autentici și aristocrate dubioase, din negustori falimentari și ofițeri pensionari, din jucători la curse, târfe și pierde-vară. Pe malurile Dunării albastre, pe sub teii și castanii din Wienerwald, prin străduțele din jurul Domului Sfântul Ștefan sau prin aleile când întunecoase, când

★★★

